

การประชุมสัมมนา
การบริหารการศึกษาในระดับชาติครั้งที่ 1

อนาคตภาพการอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียนระหว่าง พ.ศ. 2558 – 2567

The Scenario of Thai Private Vocational Education in ASEAN Community

During A.D. 2015 – 2024

อภิชาติ ทิรสวัสดิชชัย¹, ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร², วณิกา ฉลากบง³, สมคิด สร้อยน้ำ⁴

Abhichart Tiraswasdichai¹, Sakthai Surakitbowon², Wannika Chalarkbang³, Somkid Soinam⁴

¹นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²ที่ปรึกษาหลัก ประธานสาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

³ที่ปรึกษาร่วม กรรมการสาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

⁴ที่ปรึกษาร่วม กรรมการสาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอนาคตภาพการอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558 -2567 ในภารกิจหลัก 4 ด้าน คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาเอกชน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอาชีวศึกษายุคใหม่ คุณลักษณะของสถานอาชีวศึกษาเอกชนและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และคุณลักษณะการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเอกชนไทยยุคใหม่ โดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบผสมซึ่งประกอบด้วยเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) การสร้างวงล้ออนาคต(Futures Wheel) การวิเคราะห์ผลกระทบไขว้ระหว่างแนวโน้มเหตุการณ์ต่อเนื่อง(Cross-impact Analysis) และการเขียนภาพอนาคต(Scenario Development) กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลในการวิจัย ทำการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 32 คน ประกอบด้วยกลุ่มผู้ที่มีส่วนในการกำหนดนโยบาย กลุ่มผู้นำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ กลุ่มผู้ปฏิบัติการเรียนการสอนอาชีวศึกษา และกลุ่มผู้ใช้ผลิต-สถานประกอบการ ผลการวิจัย พบว่า

1. คุณลักษณะของนักเรียนผู้สำเร็จการอาชีวศึกษาเอกชนไทยที่พึงประสงค์ที่มีโอกาสเป็นไปได้มากที่สุดมีจำนวน 3 ข้อ
2. คุณลักษณะของครูอาชีวศึกษาเอกชนไทยที่พึงประสงค์ ที่มีโอกาสเป็นไปได้มากที่สุด มี 9 ข้อ
3. คุณลักษณะของสถานอาชีวศึกษาเอกชนไทยและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ที่พึงประสงค์ที่มีโอกาสเป็นไปได้มากที่สุดมี 7 ข้อ
4. คุณลักษณะของการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเอกชนไทยยุคใหม่ที่พึงประสงค์ที่มีโอกาสเป็นไปได้มากที่สุดมี 20 ข้อ

ABSTRACT

The purpose of this research is to study the scenario of Thai Private Vocational Education in ASEAN Community During A.D. 2015-2024. The four main missions of Vocational Reforming Plan are : 1) the desirable features of the graduated in private vocational education. 2) the desirable features of the vocational teachers. 3) the desirable features of private of vocational school and learning resources and 4) the desirable features of management of Thai Private Vocational Education by using mixed techniques (Mixed Methodology),

การประชุมสัมมนา

การบริหารการศึกษาระดับชาติครั้งที่ 1

which consist of Ethnographic Delphi Futures Research Technique (EDFR), futures wheel and cross-impact analysis, 32 experts were selected from both government and private agency. Interviews and questionnaires were used for data collection purposive sampling method for 10 months from the study of opinion of the executives, the experts, teachers and stakeholder. The results of this research revealed that :

1. The characteristic of graduated vocational students desirable. The most possibility is 3 characters.
2. The characteristic of vocational teachers desirable. The most possibility is 9 characters.
3. The characteristic of Thailand and private vocational learning new era desirable. The most possibility is 7 characters.
4. Management of Private Vocational Thailand features a modern, desirable. The most possibility is 20 characters.

คำสำคัญ : อนาคตภาพ การอาชีวศึกษาเอกชน ประชาคมอาเซียน

Keywords : Scenarios, Private Vocational Education, ASEAN community

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์ที่ไหลบ่าเข้ามาอย่างรวดเร็วต่อเนื่องและรุนแรง ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้าย แลกเปลี่ยนทรัพยากรทางการผลิต ข้อมูลข่าวสาร อย่างรวดเร็ว ทำลายขอบเขตพรมแดนไปอย่างสิ้นเชิง นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างความสัมพันธ์ อย่างมีนัยที่ทำให้ผู้คน องค์กรและรัฐมีการเชื่อมโยง เป็นเครือข่าย (Connectivity) ที่ซับซ้อนมากขึ้น มีปฏิสัมพันธ์กัน (Interactivity) เข้มข้นมากขึ้น มีการ

เคลื่อนย้ายถ่ายเท (Mobility) ผู้คน ทุน และสินค้า บริการที่มากขึ้น ตลอดจนมีกิจกรรมและธุรกรรมบนโลกเสมือนจริง (Virtuality) เพิ่มขึ้น [1] มีส่วนสำคัญในการผลักดันให้ประเทศกำลังพัฒนาทั้งหลายดำเนินนโยบายเศรษฐกิจเสรีภายใต้กฎกติกาให้เป็นสากล ทั้งในระดับทวิภาคี ภูมิภาคและพหุภาคี ส่งผลให้สมาชิกต้องร่วมมือกันปรับปรุงการดำเนินงานทุกด้านให้ทันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยก้าวเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจยุคใหม่ที่ใช้ “ฐานความรู้และนวัตกรรม ” เป็นองค์ประกอบในการพัฒนา

กระแสความเปลี่ยนแปลงนี้ ส่งผลให้เกิดแรงผลักดันต่อประเทศไทยให้มีการปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีทักษะการคิด และปรับตัวได้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น [2] เครื่องมือที่จะช่วยพัฒนามนุษย์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ คือ การศึกษาทุกระดับ รวมทั้งการอาชีวศึกษา ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ [3] ถึงแม้จะผ่านระยะเวลามาร่วมทศวรรษ การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย ยังไม่ประสบความสำเร็จประกอบกับในช่วงที่ผ่านมาพบว่าสถานการณ์ด้านการผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศไทยยังมีปัญหาอยู่มาก กำลังคนระดับอาชีวศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงานน้อย ทำให้ประเทศขาดกำลังคนระดับกลางเพิ่มขึ้น รวมทั้งกำลังคนที่ผลิตได้ขาดคุณลักษณะทั้งด้านความรู้และทักษะที่จำเป็น

จากการที่ประเทศไทยต้องเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปลายปี 2558 ข้อตกลงในเรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในภูมิภาคเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเตรียมการในการรองรับปัญหา เน้นให้ความสำคัญกับการผลิตกำลังคนที่มีทักษะฝีมือระดับปฏิบัติการและช่างฝีมือต่างๆ รวมทั้งภาคบริการภาคอุตสาหกรรม ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการตลาดแรงงาน และ

การประชุมสัมมนา

การบริหารการศึกษาระดับชาติครั้งที่ 1

สอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาประเทศอย่าง ยั่งยืน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของทุกภาค ส่วน เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการวางแผน ผลิตและพัฒนากำลังคน การจัดการอาชีวศึกษาเอกชน ถือว่ามีส่วนร่วมสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อผลิต กำลังคนในระดับกลางที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนา เศรษฐกิจมากที่สุด[4]

จากสภาพปัญหาการขาดแคลนแรงงานทักษะ มีฝีมือที่ตลาดแรงงานภายในประเทศ และกลุ่มประชาคม อาเซียนต้องการ ทำให้ผู้วิจัยเห็นความจำเป็นและ ความสำคัญในการศึกษาถึงปัญหาในการพัฒนา กำลังคนและยกระดับฝีมือแรงงานของไทยให้มีความสามารถและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ภายใต้กรอบการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนว่าแนวโน้ม และอนาคตของการอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุค ประชาคมอาเซียน ช่วงระยะ 10 ปี ข้างหน้า ระหว่าง พ.ศ. 2558–2567 จะเป็นอย่างไร จะต้องมีพัฒนา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของกำลังคนอย่างไร และ ยกระดับการอาชีวศึกษาเอกชนไทยในเรื่องใด อย่างไม่ เพื่อเสริมสร้างความสามารถกำลังคนในการ แข่งขันกับนานาชาติได้อย่างเท่าทันในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

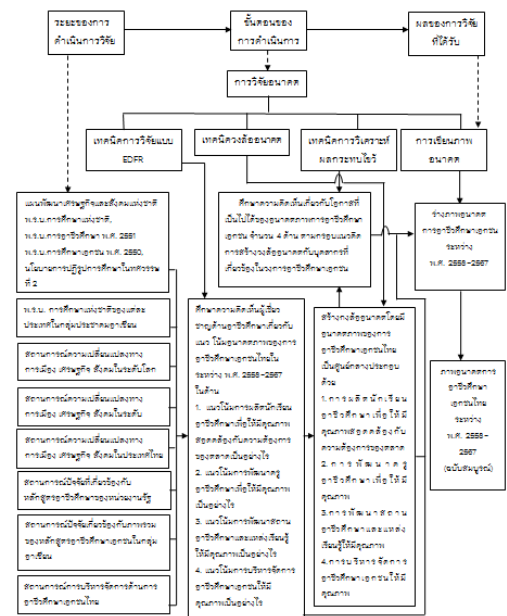
เพื่อศึกษาอนาคตภาพของการอาชีวศึกษา เอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558–2567

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิทยาการวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) เพื่อศึกษา อนาคตภาพการ อาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558-2567 ประกอบด้วยเทคนิคการ วิจัยแบบ EDFR ตามแนวคิดการวิจัยเชิงอนาคตของ

จุมพล พูลภัทรชีวิน [5] แนวคิดการสร้างวงล้ออนาคต ของ Jerome C. Glenn[6]: สุวิมล ว่องวานิช[7], แนวคิดเทคนิควิเคราะห์ผลกระทบไขว้ของ Stover, J.C. & Gordon, T.J.[8] และแนวคิดการสร้างภาพ อนาคตภาพของ Mills & Bishop, P.[9] เพื่อศึกษา อนาคตภาพการอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุค ประชาคมอาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558-2567 โดยสร้าง กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีจากการศึกษาข้อมูลจาก เอกสารงานวิจัยต่างๆ อาทิเช่น ข้อตกลงความร่วมมือ ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน AEC กฎหมายแม่บททาง การศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พระราชบัญญัติอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551พระราชบัญญัติ การศึกษาเอกชน พ.ศ. 2550 นโยบายการปฏิรูป การศึกษาในทศวรรษที่ 2 ด้านการพัฒนาอาชีวศึกษา และแนวทางการวิเคราะห์ตามทฤษฎีเชิงระบบ

จากการศึกษาในเบื้องต้น สามารถนำมาบูรณา การเป็นร่างกรอบแนวคิดในการวิจัย สรุปได้ดัง ภาพประกอบที่ 1

ภาพประกอบที่ 1 ร่างกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Frame)

การประชุมสัมมนา

การบริหารการศึกษาในระดับชาติครั้งที่ 1

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงอนาคตแบบ ผสานวิธี (Mixed Methodology) สอบถามความเห็น ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 32 คน ถึงแนวโน้ม เกี่ยวกับการอาชีวศึกษาเอกชนไทยที่พึงประสงค์ เหมาะสมและเป็นไปได้ในอนาคต ใน 4 ด้าน คือ การ มุ่งสร้าง/ผลิตกำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้ตอบสนอง ความต้องการของตลาด การพัฒนาครูอาชีวศึกษา ยุค ใหม่ การพัฒนาสถานอาชีวศึกษา และแหล่งเรียนรู้ ใหม่ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารอาชีวศึกษา ยุค ใหม่ โดยเทคนิคการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) การสร้างวงล้ออนาคต (Futures Wheel) การวิเคราะห์ผลกระทบไขว้ระหว่าง แนวโน้มเหตุการณ์ต่อเนื่อง (Cross-impact analysis) และการเขียนภาพอนาคต (Scenario Development) มาประยุกต์ร่วมกันในการศึกษา โดยมีขั้นตอนในการ ดำเนินการแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาในการพัฒนารอบ

แนวคิด ประกอบด้วย

- 1) วิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง (Document Analysis)
- 2) สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิด้าน อาชีวศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา (in-depth interview) จำนวน 4 คน
- 3) ศึกษาสถานศึกษาอาชีวศึกษาเอกชน ดีเด่น (Case Study) จำนวน 3 แห่ง

ระยะที่ 2 การศึกษาอนาคตภาพการ

อาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558-2567 ประกอบด้วย

- 1) สัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 32 คน
- 2) ใช้เทคนิค EDFR โดยส่ง แบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างเดิม 32 คน 2 รอบ

ระยะที่ 3 การสร้างอนาคตภาพการ

อาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน

ระหว่าง พ.ศ. 2558-2567 ประกอบด้วย

- 1) การสร้างวงล้ออนาคต
- 2) การวิเคราะห์ผลกระทบไขว้ส่ง แบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคลากรผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องทางการอาชีวศึกษาเอกชนไทยจำนวน 40 ตัวอย่าง
- 3) การเขียนร่างภาพอนาคตของการ อาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน
- 4) การนำเสนอภาพอนาคตการ อาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558-2567 ฉบับสมบูรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถามในการเก็บข้อมูล รอบแรกใช้การ สัมภาษณ์แบบเชิงลึก (in-depth interview) การ วิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แล้วนำเนื้อหาที่ได้ สังเคราะห์ไปสร้างเป็นแบบสอบถามในรอบที่ 2-3 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แล้ววิเคราะห์หาค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง เพื่อหา ความสอดคล้องทางความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เกณฑ์การตัดสิน คือ ข้อที่มีผลต่างระหว่าง ฐานนิยมกับมัธยฐาน ไม่เกิน 1 และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Q_3-Q_1) ไม่เกิน 1.5 หมายความว่า ผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันในข้อคำถามนั้น จุมพล พูลภัทรชีวิน[5] นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม ความเห็นจากกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ อาชีวศึกษาเอกชนไทยอีกจำนวน 40 คน เป็นผู้ให้ คะแนนโอกาสความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นของอีก เหตุการณ์หนึ่งอย่างมีเงื่อนไข โดยแปลงค่าคะแนน โอกาสความเป็นไปได้ของแนวโน้มเหตุการณ์ ออกเป็น 5 ระดับ คือ 20 , 40, 60, 80 และ 100 นำ ข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ขั้นต้น และ ความเป็นไปได้แบบมีเงื่อนไขของแนวโน้มเหตุการณ์

การประชุมสัมมนา

การบริหารการศึกษาระดับชาติครั้งที่ 1

สืบเนื่อง คำถามวิเคราะห์หาค่าเดิมต่อขั้นต้น (initial odds) และค่าเดิมต่อแบบมีเงื่อนไข (new odds) ของ แนวโน้มเหตุการณ์สืบเนื่องแต่ละคู่ (occurrence odds ratios) สร้างวงล้ออนาคต (Futures Wheel) แบบจำลองผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มสืบเนื่อง และร่างภาพอนาคตของการอาชีวศึกษาเอกชนไทย การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้นัดหมายและ เดินทางไปพบกลุ่มตัวอย่างผู้เชี่ยวชาญจำนวน 32 คน ขอสัมภาษณ์และส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยการ ประสานทางโทรศัพท์และมีผู้เชี่ยวชาญบางท่านเป็นผู้ช่วยประสานในเรื่องวันเวลาและสถานที่ในการ ดำเนินการวิจัย EDFR รอบ 1-3 ส่วน การส่ง แบบสอบถามวิเคราะห์ผลกระทบไปไว้ตามความเห็น ของกลุ่มตัวอย่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา เอกชนไทย จำนวน 40 คน ใช้การส่งแบบสอบถาม ทางไปรษณีย์ลงทะเบียน และติดตามผลโดยทาง โทรศัพท์ จนได้ครบจำนวนที่ต้องการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย เลขคณิต มัชยฐาน ฐานนิยม ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ และค่าโอกาสความเป็นไปได้

สรุปผลการวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยยังดำเนินการอยู่ในระยะที่ 3 ผู้วิจัยสรุปผลการวิเคราะห์ของงานวิจัย 2 ระยะที่ผ่านมา พบว่า ความเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อ คุณลักษณะของการบริหารการศึกษาเอกชนไทย ในยุคประชาคมอาเซียนระหว่าง พ.ศ. 2558-2567 มีความสอดคล้องกันเป็นส่วนมาก ผู้วิจัยจึงนำอนาคต ภาพการอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคม อาเซียน ระหว่าง พ.ศ. 2558-2567 ที่มีโอกาสเป็นไปได้มากที่สุด และมากที่สุด คือ คุณลักษณะที่มีค่ามัธยฐาน ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีความสอดคล้องกันของความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีค่าพิสัยระหว่างควอ ไทล์ที่ 3 กับ ควอไทล์ที่ 1 ไม่เกิน 1.50 มาสรุปเป็น อนาคตภาพการอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุค

ประชาคมอาเซียน พ.ศ. 2558-2567 ดังมีรายละเอียด ต่อไปนี้

5.1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นสอดคล้องกัน ว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่สำเร็จ อาชีวศึกษาที่มีโอกาสเป็นไปได้มากที่สุด และเป็น อนาคตภาพการอาชีวศึกษาเอกชนไทย มีจำนวน 3 ข้อ ดังนี้

1) ต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพตาม กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2556 และกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ

2) มีความรับผิดชอบในการทำงาน

3) มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ในวิชาชีพที่ตอบสนองความต้องการของ สถานประกอบการ

5.2 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นสอดคล้องกัน ว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูอาชีวศึกษา ที่มี โอกาสเป็นไปได้มากที่สุด และเป็นอนาคตภาพของครู อาชีวศึกษาเอกชนไทย มี 9 ข้อ ดังนี้

1) มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะอาชีพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

2) มีระเบียบวินัย

3) ใฝ่เรียนรู้ตลอดเวลา

4) เป็นตัวอย่างด้านจริยธรรมให้กับผู้เรียน

5) มีจรรยาบรรณวิชาชีพ

6) มีความสามารถในการถ่ายทอดเรื่องที่ เข้าใจยากให้เป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย

7) ได้รับการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ อย่าง สม่าเสมอ

8) ควรมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา

9) ได้รับการพัฒนาโดยการฝึกอบรมใน สาขาวิชาชีพที่สอนจากสถานประกอบการอย่าง ต่อเนื่อง

5.3. กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นสอดคล้องกัน ว่า คุณลักษณะของสถานอาชีวศึกษาและแหล่งเรียนรู้

การประชุมสัมมนา การบริหารการศึกษาในระดับชาติครั้งที่ 1

ยุคใหม่ที่พึงประสงค์ที่มีโอกาสเป็นไปได้มากที่สุด และเป็นอนาคตภาพการอาชีวศึกษาเอกชนไทย มี 7 ข้อ

1) กำหนดพันธกิจ ยุทธศาสตร์ วางแผน กลยุทธ์ และการประกันคุณภาพการศึกษา

2) จัดให้มีอุปกรณ์ เครื่องมือการฝึกอาชีพ ครบถ้วน รวมทั้งการเตรียมการสถานที่ฝึกงานร่วมกับ สถานประกอบการ

3) จัดให้มีปริมาณห้องเรียนอย่าง เหมาะสมและเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน

4) จัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา ภาคทฤษฎีให้สัมพันธ์กับการฝึกปฏิบัติงานจริงใน สถานประกอบการ

5) มีการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึง ประสงค์ในวิชาชีพ

6) สร้างเครือข่ายและจัดทำข้อตกลงความร่วมมือในการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

7) ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ ท้นต่อกระแส ความเปลี่ยนแปลงของโลก

5.4 คุณลักษณะของการบริหารการ อาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน พ.ศ. 2558-2567 ที่มีโอกาสเป็นไปได้มากที่สุด และเป็น อนาคตภาพของการอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุค ประชาคมอาเซียน มี 20 ข้อ

1) มีการกำหนดรูปแบบการประกัน คุณภาพในการจัดการอาชีวศึกษาที่ชัดเจนและเป็น รูปธรรม

2) มีการกำหนดระบบการประเมินผลการ บริหารจัดการอาชีวศึกษาภายใน

3) ได้รับความร่วมมือจากทุกหน่วยงาน และทุกกระทรวงในประเทศที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น

กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงแรงงาน กระทรวง อุตสาหกรรม และกระทรวงต่างประเทศ ฯลฯ

4) ร่วมกับสถานประกอบการวิเคราะห์ หลักสูตรการเรียนภาคทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติเพื่อให้ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

5) ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรเพื่อให้ ความร่วมมือในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

6) ร่วมกับสถานประกอบการจัดให้มีการ วิเคราะห์เนื้อหา การสอนอาชีวศึกษาในภาคทฤษฎีให้ สอดคล้องกับการสอนปฏิบัติในสถานประกอบการ

7) ร่วมกับสถานประกอบการจัดการเรียน การสอนภาคทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติงานให้ ครอบคลุมเนื้อหาตามหลักสูตร

8) ร่วมกับสถานประกอบการจัด สภาพแวดล้อมและสถานที่เรียนรู้ในการฝึก ปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับแผนการฝึกอาชีพ

9) สร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการ ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษา โดย ส่งเสริมสิทธิประโยชน์อันพึงมีพึงได้ตาม พรบ. การ อาชีวศึกษา พ.ศ. 2551

10) มีการทดสอบคุณภาพของผู้เรียนด้าน ทักษะวิชาชีพก่อนสำเร็จการศึกษา

11) จัดให้มีการประเมินผลคุณภาพ การศึกษาโดยการสอบทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ก่อนที่ผู้เรียนจะสำเร็จการศึกษา

12) ให้ความสำคัญ ญกับการอาชีวศึกษา อย่างจริงจัง

13) กำหนดทิศทางการพัฒนากำลังคน ด้านอาชีวศึกษาของประเทศในระยะยาวอย่างชัดเจน และต่อเนื่อง

14) จัดงบประมาณสนับสนุนการจัดการ เรียนการสอนอาชีวศึกษาทั้งระบบให้เหมาะสม เสมอ ภาค และอย่างเพียงพอ

การประชุมสัมมนา การบริหารการศึกษาระดับชาติครั้งที่ 1

15) มีนโยบายให้ความสำคัญและสนับสนุนการดำเนินงานของสถานอาชีวศึกษาเอกชนที่เท่าเทียมกันกับสถานอาชีวศึกษาของรัฐ เช่น การอุดหนุนงบประมาณการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การงดเว้นการเก็บภาษีโรงเรียน เป็นต้น

16) รวมหน่วยงานและเจ้าหน้าที่กำกับดูแลการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน ไว้ภายใต้การดูแลของหน่วยงานเดียวกัน

17) ประชาสัมพันธ์ภาพลักษณ์ที่ดีและมีประโยชน์ของการเรียนสายอาชีพให้ต่อเนื่องและทั่วถึงทั้งประเทศ

18) กำหนดบทบาทและสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอาชีวศึกษา

19) ร่วมกับสถานประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำหนดมาตรการสิทธิประโยชน์และความร่วมมือในการสนับสนุนจัดหาทุนการศึกษาให้ผู้เรียนอาชีวศึกษา ตั้งแต่ระดับ ปวช. จนถึงปริญญาตรี และรับบรรจุเข้าทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้มีทักษะฝีมือแรงงานที่มีความสามารถตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

20) มุ่งมั่นผลิตแรงงานคุณภาพด้านอาชีวศึกษาเชิงประจักษ์ เพื่อสร้างภาพลักษณ์และแรงจูงใจในการเรียนอาชีวศึกษาให้กับผู้เรียน ผู้ปกครองและบุคคลทั่วไป

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยนี้ เราจะปฏิเสธไม่ได้ว่า ในอนาคต คนไม่ว่าจะอยู่ในชาติใด ทุกคนคือพลเมืองโลก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สิปปนนท์ เกตุทัต [9] ที่ว่าในโลกอนาคตการเป็นพลเมืองโลกที่ดี การหาความพอดีระหว่างความร่วมมือและการแข่งขัน เราจะต้องสร้างองค์ความรู้ใหม่ การแข่งขันมิใช่แข่งขัน

แบบไร้ทิศทาง แต่ต้องเป็นการแข่งขันเพื่อคุณภาพ เพื่อประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ ยั่งยืน ดังนั้นการพัฒนาคอนจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พัฒนาคอนให้มีความรู้ ทักษะฝีมือที่ได้มาตรฐาน เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน สถานประกอบการ ในระดับชาติและระดับสากล จากผลของกระแสโลกาภิวัตน์ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกทุกด้านรวมทั้งด้านเศรษฐกิจ คือ การแบ่งเขตการค้าเสรีและการเข้าสู่ยุคประชาคมอาเซียนใน ค.ศ. 2015 ส่งผลให้ออกนาคภาพการอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน ต้องมีการเปลี่ยนแปลงและปรับตัวในการพัฒนาของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งภาคกลุ่มผู้ผลิตและกลุ่มผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอน จัดการศึกษาต้องเข้ามามีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมผลิต และร่วมกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแรงงาน โดยมีเป้าหมายในการผลิตคุณภาพของนักเรียน ผู้สำเร็จการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน สถานประกอบการ ในส่วนผลผลิตคือนักเรียนผู้สำเร็จการศึกษาต้องปรับตัวเรียนรู้พัฒนาตนเองให้มีทักษะฝีมือเป็นที่ยอมรับ สามารถแข่งขันในตลาดแรงงานต่างชาติที่กำลังจะเกิดขึ้น ในด้านครูผู้สอนอาชีวศึกษา ซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการผลิตนักเรียนให้มีคุณสมบัติที่ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน ดังนั้นครูต้องมีความรู้ ทักษะในวิชาชีพที่สอนอย่างลึกซึ้ง มีความสามารถในการถ่ายทอดเรื่องยากๆ ให้เข้าใจง่าย มีจิตวิญญาณเป็นครู มีจรรยาบรรณ ใฝ่เรียนรู้ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน รักและภูมิใจในอาชีพครู เข้าใจและมีความสามารถในการประเมินและวัดผลการเรียนของเด็ก มีความรู้ทักษะในการใช้ ICT มีเป้าหมายในการทำงาน ในด้านสถานอาชีวศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ควรจัดให้มีอุปกรณ์

การประชุมสัมมนา

การบริหารการศึกษาระดับชาติครั้งที่ 1

เครื่องมือการฝึกอาชีพครบถ้วน รวมทั้งการเตรียมการสถานที่ทำงานร่วมกับสถานประกอบการ จัดให้มีปริมาณห้องเรียนอย่างเหมาะสมและเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน จัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาภาคทฤษฎีให้สัมพันธ์กับการฝึกปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการมีการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในวิชาชีพสร้างเครือข่ายและจัดทำข้อตกลงความร่วมมือในการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ในด้านการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเอกชนไทยที่พึงประสงค์ และมีโอกาสเป็นไปได้มากที่สุดคือ การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาที่เน้นการฝึกปฏิบัติเช่นเดียวกับการเรียนการสอนอาชีวศึกษาในประเทศ เยอรมัน สิงคโปร์ และญี่ปุ่น โดยความร่วมมือของสถานประกอบการ เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะความชำนาญ รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนในระบบทวิภาคี (เรียนด้วยทำงานด้วย) เพื่อให้โอกาสนักเรียนได้สัมผัสกับอาชีพจริง และมีรายได้ระหว่างเรียน ซึ่งภาครัฐต้องให้ความจริงจังในการสนับสนุนการอาชีวศึกษาอย่างจริงจัง ไม่เปลี่ยนแปลงนโยบายเมื่อเปลี่ยนรัฐบาล และเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษา โดยให้สิทธิและการสนับสนุนทางด้านงบประมาณและการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเท่าเทียมกันกับสถานศึกษาของรัฐ โดยสรุปการจัดการอาชีวศึกษาเอกชนไทยในยุคประชาคมอาเซียน ควรจะเป็นการบริหารจัดการที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้ความร่วมมือกัน มีเป้าหมายหลักสำคัญคือการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานของชาติให้มีความสามารถ มีคุณภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่สามารถสนองตอบความต้องการของตลาดแรงงาน สถานประกอบการทั้งในประเทศและต่างประเทศท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของกระแสโลกาภิวัตน์ การแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศ

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี รวมทั้งการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรีของเขตการค้าเสรีประชาคมอาเซียนที่จะส่งผลกระทบต่อการศึกษาเอกชนไทยอย่างต่อเนื่อง ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบทั้งภาครัฐและเอกชนควรตระหนักและวางแผนในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงตลอดจนวางแผนในการพัฒนาต่างๆ ด้าน เพื่อการพัฒนาการศึกษาเอกชนไทยให้สามารถแข่งขันและประสบความสำเร็จในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคการวิจัยเชิงอนาคตแบบผสานวิธี เพื่อวิจัยอนาคตภาพการศึกษาเอกชนไทยในภารกิจการบริหารจัดการศึกษาระดับ ปวช. และ ปวส. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ทำการผลิตทักษะ ฝีมือแรงงานทางด้านอาชีวะออกไปสนองความต้องการของตลาดแรงงาน หากมีการวิจัยศึกษาอนาคตภาพทางด้านอาชีวศึกษา ควรพิจารณาขอบเขตการศึกษาที่ครอบคลุมไปถึงการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นไป เช่นระดับอุดมศึกษา รวมทั้งทำการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างการจัดการอาชีวศึกษาของรัฐและเอกชน เพื่อให้ได้ภาพรวมของภาพอนาคตการศึกษาสำหรับเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผน พัฒนาทักษะแรงงานฝีมือของประเทศต่อไป

2. ควรมีการศึกษาผลปฏิสัมพันธ์ระหว่างแนวโน้มเหตุการณ์สืบเนื่องในระดับที่สูงขึ้นไป เพื่อนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาการบริหารจัดการอาชีวศึกษาเอกชนในอนาคต

3. ควรมีการนำวิธีการทำสถิติ เช่น การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) การวิเคราะห์จัดกลุ่ม (Cluster Analysis) เข้ามาประยุกต์ใช้ร่วมกับเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสร้างความเชื่อมั่นมากขึ้น และสมควรมีการวิจัยอนาคตด้วยระเบียบวิจัยอนาคตรูปแบบอื่น เช่น การวิจัยอนาคตแบบการมอง

การประชุมสัมมนา

การบริหารการศึกษาระดับชาติครั้งที่ 1

- อนาคต (Foresight) หรือกระบวนการอนาคตปริทัศน์ (Future Scanning Process) เพื่อเป็นการยืนยันผลการวิจัย
- เอกสารอ้างอิง**
- [1] สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2553). เมื่อโลกไม่ใช่ไบโเดิม. กรุงเทพฯ : บริษัทสยามเอ็มแอนบีพับลิชชิง จำกัด.
- [2] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). รายงานการวิจัยเรื่อง ผลกระทบโลกาภิวัตน์ต่อการจัดการศึกษาไทยใน 5 ปี ข้างหน้า , กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- [3] เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2547). วิสัยทัศน์การอาชีวศึกษาใน 5 ปีข้างหน้า. วิทยาการการจัดการบริหารศส., 7(7), 71-77.
- [4] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2549). รายงานการวิจัยประเมินผล การมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาของเอกชน (ฉบับสรุป), กรุงเทพฯ : สกศ., 2549.
- [5] จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2529). “การวิจัยอนาคต”. วารสารวิธีวิทยาการวิจัย, 1(1), มกราคม-เมษายน, 22-24.
- _____. (2530). “เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR”. วารสารวิจัยการศึกษา, 10(5), มิถุนายน-กรกฎาคม.
- _____. (2548). อนาคตศึกษา. โครงการจิตวิวัฒน์. มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์ สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการเสริมสร้างสุขภาพ (สสส.)
- [6] Jerome C. Glenn. (2013). “The Futures Wheel”. Future Research Methodology AC/UNU Millennium Project. Retrieved July 3, 2013, from www.cggee.org.br/atividades/redirkori/3301/.
- [7] สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [8] Stover, J.G. & Gordon, T. J. (1979). Cross-Impact Analysis. In Handbook of Future Research. P. 302. Connecticut London England: Greenwood Press.
- [9] Mills & Bishop, P. (2000). Applied Futurism: An Introduction for Actuaries. Retrieved July 21, 2013, from www.soa.org/ccm/cms-service/stream/asset_id=7994100
- [10] สิปปนนท์ เกตุทัต. (2538). การวิจัยอนาคต : สร้างสรรค์ปัญญาเพื่อพัฒนาประเทศ. วารสารคหเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย, 38(1), 40-56.